

Skatteutskottets betänkande

1978/79:58

med anledning av propositionen 1978/79:185 om ändring i dubbelbeskattningsavtalet mellan Sverige och Schweiz jämte motioner

Propositionen

I propositionen 1978/79:185 föreslår regeringen (budgetdepartementet) att riksdagen godkänner ett protokoll mellan Sverige och Schweiz om ändring i dubbelbeskattningsavtalet den 7 maj 1965.

Ändringen avser att ge Sverige rätt att beskatta belopp som på grund av här meddelad pensionsförsäkring utbetalas till svensk medborgare med hemvist i Schweiz.

Sedan protokollet trätt i kraft avses dess bestämmelser bli tillämpliga på pensioner som utbetalas den 1 januari 1980 eller senare.

I fråga om protokollets lydelse och de skäl som legat till grund för förslaget hänvisar utskottet till propositionen.

Motionerna

Med anledning av propositionen har väckts följande motioner, nämligen

1978/79:2651 av Lennart Pettersson (s) vari hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om en parlamentarisk utredning i syfte att se över Sveriges dubbelbeskattningsavtal med andra länder, speciellt i de delar som avser samarbete för att bekämpa internationell skatteflykt;

1978/79:2652 av Rune Rydén m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen med avslag på propositionen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen.

Utskottet

Den som inte är bosatt här i landet skall enligt den svenska skattelagstiftningen beskattas här för inkomster som har viss anknytning till Sverige. Enligt dessa regler skall pensioner som utbetalas härifrån till mottagare i utlandet i allmänhet beskattas i Sverige. När det gäller pensioner som utbetalas på grund av pensionsförsäkring infördes lagregler av detta innehåll hösten 1975 med verkan fr. o. m. 1977 års taxering. Tjänstepensionsförsäkringar skall dock – efter ytterligare en lagändring hösten 1976 – beskattas i Sverige endast om den tidigare verksamheten huvudsakligen utövats här.

I samband med 1975 års lagstiftning konstaterades i propositionen

1975/76:31 (s. 137), att pension på grund av tidigare anställning i Sverige enligt vår interna lagstiftning skall beskattas här i landet, även om mottagaren är bosatt utomlands, men att Sverige i dubbelbeskattningsavtal med andra länder i stor utsträckning avstått från denna beskattningsrätt. Departementschefen anförde att man numera eftersträvar att även i dubbelbeskattningsavtalen införa bestämmelser att pension som intjänats i Sverige skall beskattas här även efter utflyttning. När det gäller försäkringsbelopp borde man enligt hans mening föreskriva skattskyldighet här i landet, om det rör sig om sådan försäkring för vilken rätt till avdrag föreligger, och sedan revidera vissa dubbelbeskattningsavtal (s. 138). Utskottet fann att sådana åtgärder snarast borde vidtas (SkU 1975/76:20 s. 51). Åtgärder i denna riktning har därefter genomförts med början i det nya dubbelbeskattningsavtalet med Spanien (prop. 1976/77:2, SkU 1976/77:3, SFS 1977:75).

För att i viss mån lindra den svenska beskattningen för folkpensionärer bosatta utomlands infördes fr. o. m. 1980 års taxering ett skattefritt bottenbelopp på 4 500 kr. för pension enligt lagen om allmän försäkring (prop. 1978/79:58, SkU 1978/79:15). Bakgrunden härtill var att beskattningen av folkpensionärer bosatta utomlands i vissa fall kunde verka hård. Departementschefen betecknade det skattefria bottenbeloppet som ett provisorium och anförde att denna lösning kunde komma få omprövas relativt snart.

Enligt 1965 års dubbelbeskattningsavtal med Schweiz skall pensioner, som utbetalas från en stat på grund av tidigare anställning i enskild tjänst till person som är bosatt i den andra staten, beskattas endast i bosättningslandet. Samma sak gäller också i fråga om belopp som utgår på grund av privat pensionsförsäkring. Pension som utgår på grund av socialförsäkringslagstiftningen får dock beskattas också i Sverige, och den dubbelbeskattning som då uppkommer undanröjs genom att den svenska skatten minskas med den schweiziska skatten på pensionen.

Det tillägg till dubbelbeskattningsavtalet som nu redovisas i propositionen innebär bl. a. att Sverige i fortsättningen får beskatta pension som utgår på grund av pensionsförsäkring meddelad i ett i Sverige verksamt försäkringsbolag. De nya reglerna skall endast tillämpas på svenska medborgare bosatta i Schweiz, och samma begränsning införs också i fråga om socialförsäkringspensioner. Bortsett från denna begränsning berörs pension som intjänats i enskild tjänst inte uttryckligen i avtalet men omfattas trots detta av de nya reglerna, om pensioneringen anordnats i form av pensionsförsäkring. Pensioner som utbetalas direkt från arbetsgivaren eller från en pensionsstiftelse till en mottagare bosatt i Schweiz kommer däremot liksom hittills att beskattas endast i Schweiz.

I motionen 1978/79:2652 yrkas avslag på propositionen i avvaktan på att de i den nyssnämnda propositionen 1978/79:58 aktualiserade övervägandena om vissa lättnader för folkpensionärer kommer till stånd. Vidare har utskottet mottagit skrivelser från Utlandssvenskarnas förening i Stockholm och från

svenska och skandinaviska föreningar i Schweiz. Företrädare för svenskar bosatta i Schweiz har också personligen utvecklat sina synpunkter på det aktuella tillägget till dubbelbeskattningsavtalet. Enligt de framförda synpunkterna kommer de svenskar som är bosatta i Schweiz att drabbas oskäligt hårt av de nya reglerna. Kritiken har också gällt det förhållandet att likartade tjänstepensioner kommer att behandlas på helt olika sätt beroende på hur arbetsgivaren valt att arrangera pensioneringen.

Utskottet hälsar med tillfredsställelse att Schweiz i allt väsentligt tillmötesgått det svenska önskemålet att kunna beskatta försäkringspensioner som utbetalas härifrån till mottagare bosatta i Schweiz. Tilläggsavtalet gäller generellt för samtliga försäkringspensioner, oavsett om mottagaren själv eller hans arbetsgivare betalat premierna och omfattar således också tjänstepensioner som anordnats genom försäkring. Däremot kommer tjänstepensioner som utbetalats direkt från arbetsgivaren eller genom en pensionsstiftelse att vara undantagna från svensk beskattning på samma sätt som gällt hittills enligt det ursprungliga dubbelbeskattningsavtalet. Utskottet instämmer i uppfattningen att detta är otillfredsställande. Genom denna utformning kommer tjänstepensioner, som i realiteten är likartade, att behandlas på olika sätt. Beträffande direktutbetalade pensioner strider lösningen mot den ståndpunkt som Sverige hävdat sedan 1975, nämligen att pension som intjänats här i landet också skall beskattas här. Att Sveriges ståndpunkt inte kunnat genomdrivas beträffande sådana pensioner innebär att den enhetlighet som eftersträvas på detta område inte uppnås i full utsträckning. Detta beror emellertid på de skilda uppfattningar som de båda länderna har i dessa frågor, och det bör framhållas att önskemålen från Sveriges sida tillgodoses genom tilläggsavtalet så långt som det f. n. är möjligt. Bortsett från det nu nämnda undantaget kommer pensioner som utgår härifrån till svenska medborgare i Schweiz att behandlas mer likformigt än f. n., och reglerna överensstämmer också med vad som redan har godtagits i det nya dubbelbeskattningsavtalet med Spanien.

Utskottet har förståelse för att övergången till det nya systemet i vissa fall kan medföra problem. Utskottet återkommer strax till de möjligheter som finns att mildra dessa övergångsproblem. Till en del torde emellertid framförda farhågor i detta hänseende bero på överdrivna uppgifter om vad det svenska skattetrycket kommer att betyda i dessa fall.

Nyss har nämnts att pension som utgår enligt lagen om allmän försäkring – dvs. folkpension och tilläggspension – beskattas endast till den del som överstiger 4 500 kr. Vidare bör framhållas att den svenska kommunalskatten för den som är bosatt utomlands tas ut efter en förhållandevis låg skattesats, nämligen 10 %. Den sammanlagda skatten i några olika inkomstlägen framgår av följande exempel för 1979.

Pension	10 000	20 000	40 000	60 000	80 000	100 000 kr.
Svensk skatt	660	1 870	5 380	12 220	21 975	33 595 kr.

Från dessa skattebelopp avgår den skatt som utgått på pensionerna i Schweiz.

Som utskottet nyss har anfört kan övergången till de nya reglerna i vissa fall medföra problem. Enligt utskottets uppfattning bör det beaktas att preliminärskatt skall utgå i Sverige jämsides med att skatt i vanlig ordning utgår på pensionerna i Schweiz. Den schweiziska skatten kan emellertid avräknas från den svenska skatten först när den efter beskattningsårets utgång blivit fastställd. Utskottet är medvetet om att detta kan medföra en preliminär dubbelbeskattning som kan bestå under avsevärd tid om inte särskilda åtgärder vidtas häremot. Denna fråga är emellertid närmast av teknisk karaktär och går enligt vad utskottet inhämtat att lösa med en smidig tillämpning av reglerna från de svenska myndigheternas sida. Den skattskyldige har nämligen möjlighet att få preliminärskatten jämkad med hänsyn till avräkningsreglerna så att den så nära som möjligt kommer att överensstämma med det slutbelopp som kommer att utgå efter avdrag för den schweiziska skatten. Om preliminärskatten jämkas på detta sätt, kan visserligen en kvarstående skatt uppkomma eftersom den schweiziska skatten knappast kan avräknas redan i samband med taxeringsnämndens beslut. Den som ansökt om avräkning av utländsk skatt kan emellertid enligt 49 § 2 mom. 2) uppbördslagen (1953:272) få anstånd med erläggande av kvarskatten. För att jämkning och anstånd skall kunna medges fordras att den skattskyldige kommer in med ansökan härom och också lämnar sådana uppgifter om sina skatteförhållanden i Schweiz under beskattningsåret eller närmast föregående år att den utländska skatten någorlunda kan uppskattas. Enligt vad utskottet erfarit kommer man inom riksskatteverket så snart som möjligt att utarbeta lämpliga rutiner härför i syfte att i möjligaste mån underlätta detta förfarande för den skattskyldige. Avsikten är också att – om möjligt i samband med pensionsutbetalningarna – så snart som möjligt informera de skattskyldiga om vad de har att iakttaga.

Med hänvisning till det anförda finner utskottet att tilläggsavtalet bör godtagas. Utskottet tillstyrker således propositionen och avstyrker motionen 2652.

En fråga som inte har direkt samband med det i propositionen framlagda förslaget tas upp i motionen 2651, nämligen arbetet på att bekämpa internationell skatteflykt. Motionären begär en parlamentarisk utredning i syfte att se över dubbelbeskattningsavtalen i de delar som angår denna fråga.

Utskottet har senast i sitt betänkande SkU 1978/79:2 behandlat motionsyrkanden som syftar till att förhindra eller försvåra internationell skatteflykt. Utskottet har därvid instämt i syftet med de framställda yrkandena men har –

mot bakgrund av en i betänkandet lämnad redovisning av det omfattande arbete som pågår med dessa frågor både inom Sverige och internationellt – ansett att någon åtgärd från riksdagens sida inte nu kan anses påkallad. I den nu aktuella motionen har inte åberopats något nytt som bör föranleda ändrad ståndpunkt, och utskottet avstyrker därför motionen 2651. Utskottet förutsätter samtidigt att regeringen även i fortsättningen uppmärksammar den skatteflykt som förekommer i olika former och tar initiativ både inom Sverige och internationellt för att ingripa häremot.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med avslag på motionen 1978/79:2652 och med bifall till propositionen 1978/79:185 godkänner protokollet den 7 februari 1979 till avtalet den 7 maj 1965 mellan Konungariket Sverige och Schweiziska Edsförbundet för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;
2. avslår motionen 1978/79:2651.

Stockholm den 23 maj 1979

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), andre vice talmannen Tage Magnusson (m), Alvar Andersson (c), Valter Kristenson (s), Stig Josefson (c), Tage Johansson* (s), Rune Carlstein (s), Olle Westberg i Hofors (s), Hagar Normark (s), Curt Boström* (s), Holger Bergqvist (fp), Margit Odelsparr* (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius* (c) och Wilhelm Gustafsson (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

